

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: „ЕТНОЛОГИЯ НА БАЛКАНИТЕ“

Лектор: доц. д-р Мила Маева

Телефон: 0878923083

Асистент: гл. ас. д-р Мина Христова

Ел. поща: mila.maeva@iefem.bas.bg

Email: mina.hristova@iefem.bas.bg

Хорариум: 30 часа

Анотация (до 150 думи):

Лекционният курс за докторанти представя в обобщен вид основните параметри на историята и етнологията на Балканите и техните съвременни измерения. Дискутират се концептуални понятия и аналитични мултидисциплинарни техники, които ще доведат до разбиране на процесите и тенденциите, протичащи на локално, национално и регионално ниво. Обучението дава възможност на докторантите да получат познания за групите, общностите и обществата на Балканите в широк хронологичен порядък – от предмодерността до постглобализацията, за мястото на Балканите в Югоизточна Европа. Проблемите, свързани със социалните структури, етничността, идентичностите и (само)идентификациите, религиозните трансформации, миграциите и мобилностите на Балканите, също са обхванати. Курсът предлага обучение и по актуалните теми, засягащи човешките и малцинствените права, неравенствата и конструирането на нови идентичности.

Този обучителен курс има важно значение за изграждане на перспектива у всеки докторант, помагаща за по-добра ориентация в интеркултурното ни общество в постглобализационния и постковидния свят. Обучителната програма е ориентирана към докторантите по етнология, но едновременно с това, той ще предлага познания, които могат да бъдат необходими и за тези от други специалности – история, фолклористика, антропология, социология, културология, политология и други.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Модул 1. История и етнография на балканските народи. Историографски проблеми и изследователски подходи.

Модул 2. Исторически, политически, религиозни и културни граници и пространства на Балканите.

Модул 3. Колективна и социална памет, травма и забрава.

Модул 4. Формиране на балканските нации. Балкански нации и национализми.

Модул 5. Социални структури и индивидуализъм.

Модул 6. Религиозни общности и религиозни трансформации.

Модул 7. Мобилност, емиграции, ремиграция и имиграция. Балканска култура на мобилност.

Модул 8. Малцинства, идентичности и (само)идентификации. Съвременен преосмисляне на местните и чуждите културни наследства и влияния.

Модул 9. Общото и специфичното в балканското културно наследство.

Модул 10. Човешки права, неравенства и геноциди.

Форми на обучение и оценяване:

Формата на преподаване е лекционна (присъствена и дистанционна). Обучението се предлага на български и английски език.

Форма на оценяване: писмена разработка.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

- Придобиване на задълбочени знания за историческите, културните, религиозните и социалните процеси на Балканите в тяхната динамика от предмодерността до съвременността.
- Развитие на умения за анализ и интерпретация на процеси, свързани с етничност, идентичности, национализъм, религиозни трансформации, мобилност и миграции в балкански и европейски контекст.
- Усвояване на интердисциплинарни методологически и аналитични подходи в областта на етнологията, антропологията, балканистиката и изследванията на културната памет, наследството и социалните неравенства.
- Формиране на компетентности за критично осмисляне на проблемите, свързани с човешките и малцинствените права, културното многообразие, социалната интеграция и межкултурната комуникация в съвременните общества.
- Развитие на способности за самостоятелна научноизследователска работа, академично писане и подготовка на аналитични текстове и публикации по теми, свързани с Балканите и Югоизточна Европа.

Литература:

1. Бюксеншютц, У. 2000. Малцинствената политика в България. Политиката на БКП към евреи, роми, помаци и турци (1944-1989). С., МЦПМКВ.
2. Василева, Д. 1992. Изселническият въпрос в българо-турските отношения – В: Аспекти на етнокултурната ситуация в България. С., АКСЕС, 58-67.
3. Данова, Н. (съст). Балканите между традицията и модерността. Административни, социално-икономически и културно-просветни институции в балканските провинции на Османската империя (XVIII–XIX век). С., 2009.
4. Еролова, Й. Между писмената и устната история: преселването на турците от България към Турция в периода 1950-1951 г. - Българска етнология, 2016, 204-224.
5. Желязкова, А. (ред.) Между адаптацията и носталгията. Българските турци в Турция. С., МЦПМКВ.
6. Желязкова, А. Албанският национален въпрос и Балканите. Теренни проучвания. С., 2001.
7. Желязкова, А. Разпространение на исляма в Западнобалканските земи под османска власт XV-XVIII в., С., 1990.
8. Йелавич, Б., История на Балканите, т. I - XVIII-XIX век., т. II - XX век, С., 2003
9. Йовевска, М. Босна и Херцеговина през XIX-XX век. Нации и национални взаимоотношения. Велико Търново, 1995.
10. Кастелан, Ж., История на Балканите. XIV-XX в., С., 2002
11. Културните взаимодействия на Балканите и турската архитектура. Международен симпозиум. Т. 1-2. Анкара, 2001.
12. Лиманоски, Н. Исламската религија и исламизираните македонци. Скопије, 1989.
13. Мантран, Р. (ред.). История на Османската империя, С., 1999.
14. Маева, М. Българските турци преселници в Р Турция (култура и идентичност). Фабер, 2006.
15. Мерджанова, И. Мюсюлманските общности на Балканите. Посткомунистически трансформации“. С., Издателска къща КХ – Критика и Хуманизъм, 2016.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

16. Османски извори за ислямизационния процес на Балканите, XVI-XIX в. С., 1990.
17. Поредица Съдбата на мюсюлманските общности на Балканите, издадена от МЦПМКВ:
18. Т. 1. Мюсюлманските общности на Балканите и в България. Съст. А. Желязкова., С., 1997.
19. Т. 2. Мюсюлманска култура по българските земи. Изследвания. Съст. и ред. Р. Градева и С. Иванова. С., 1998.
20. Т. 4. Ислям и култура. Съст. Г. Лозанова и Л. Миков. С., 1999.
21. Т. 5. Албания и албанските идентичности. Съст. А. Желязкова. С., 2000.
22. Т. 6. „Особеният случай“ Босна. Съст. А. Желязкова. С., 2001.
23. Т. 7. История на мюсюлманската култура по българските земи. Изследвания. Съст. Р. Градева. С., 2001.
24. Т. 8. Етнология на суфитските ордени – теория и практика. Съст. А. Желязкова и Й. Нилсен., С., 2001.
25. Ракова-Маринкьова, С., А. Желязкова, М. Йовевска. Босна и Херцеговина. С., 1994.
26. Стоянов, В. Турското население в България между полюсите на етническата политика. София: ЛИК, 1998.
27. Тодоров, Н. Балканският град, XV-XIX век., С., 1972.
28. Тодорова М., Балкани. Балканизъм, С., 1999.
29. Тодорова, Р. Българо-турски отношения след Втората световна война (40-те 60-те години). В: Исторически преглед, 1994–95. 5, 34–57.
30. Турция, Балканите, Европа. Изследвания в чест на проф. Дженгиз Хаков. С., Парадигма, 100-113.
31. Ahmet İcduygu and Deniz Sert, “The Changing Waves of Migration from the Balkans to Turkey: A Historical Account”, https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-319-13719-3_5, Access Date: 04/05/2017.
32. Adanir, F., S. Faroqhi (eds.) The Ottomans and the Balkans. A Discussion of Historiography. Leiden-Boston-Koln, 2002.
33. Beltan, S. B. (2006). Citizenship and identity in Turkey: The case of the post-1980 Turkish-Muslim immigrants from Macedonia. Masters thesis, Boğaziçi University, Istanbul. Kirişci, K. (1995).
34. Erolova, Y. Labour migrations of Bulgarian Turks to Turkey since 1990. A case study on migrants from Svishov, Bulgaria - Südosteuropa, 2013, 61, 1-24.
35. Ghodsee K. Muslim Lives in Eastern Europe. Gender, Ethnicity, and the Transformation of Islam in Postsocialist Bulgaria. Princeton University Press, 2010
36. Iordan, C. The Emigration of Turks from Dobruzha between the two World Wars: Important Moments. In: Hristov, P. (Ed.) Migration and Identity. Historical, Cultural and Linguistic Dimensions of Mobility in the Balkans. Sofia: Paradigma, 2012p 107–114.
37. Kazgan, G. Migration movements in the Ottoman Empire and the Turkish Republic from the end of the 18th c. to the present day. – In: Les migrations internationales de la fin du XVIIIe siècle a nos jours. Paris, 1980, 616-641.
38. 27. Kazgan, G. Migration movements in the Ottoman Empire and the Turkish Republic from the end of the 18th c. to the present day. – In: Les migrations internationales de la fin du XVIIIe siècle a nos jours. Paris, 1980, 616-641.
39. Kirişci, K. (1996). Refugees of Turkish origin: “Coerced immigrants” to Turkey since 1945. International Migration, 34, 385–412.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

-
40. Kirişci, K. (2000). Disaggregating Turkish citizenship and immigration practices. *Middle Eastern Studies*, 36(3), 1–22.
  41. Kirişci, K. (2001). UNHCR and Turkey: Cooperating towards an improved implementation of the 1951 convention on the status of refugees. *International Journal of Refugee Law*, 13(1/2), 71–97
  42. Norris, H. T. *Islam on the Balkans. Religion and society between Europe and the Arab world*. Columbia, 1993
  43. Pinson, M. (ed.). *The Muslims of Bosnia-Herzegovina. Their Historic Development from the Middle Ages to the Dissolution of Yugoslavia*. Cambridge, Mass., 1994.
  44. Poulton, H. *The Balkans: Minorities and States in Conflict*. London: Minority Rights Publications, 1993.
  45. Poulton, H., Taji-Farouki, S. *Muslim Identity and the Balkan State*, London: Hurst & Co, 1997.
  46. Zhelyazkova, A. The Penetration and Adaptation of Islam in Bosnia from the Fifteenth to the Nineteenth Century. – *Journal of Islamic Studies* 5, 1994, 187-208.

Допълнителна информация (по желание) (например: специални изисквания, лабораторно оборудване, предварителни знания):

Лекционният курс е насочен към докторанти по етнология, културна антропология, социология, история, психология и други области на хуманитарни и обществените науки.